

Gegevensset gemeentelijke monitor sociaal domein

In de resolutie 'standaardisatie administratieve processen in het sociaal domein' wordt op 18 juni op het VNG-congres gevraagd in te stemmen dat gemeenten voor het leveren van beleidsinformatie zich aansluiten bij de landelijk vastgestelde kernset aan gegevenselementen ten behoeve van zowel horizontale als verticale verantwoording. In deze bijlage treft u deze gegevensset aan voor de monitor sociaal domein. Daarnaast treft u een overzicht van de inzichten die de gemeentelijke monitor biedt, de uitgangspunten en het verdere proces.

1. Achtergrond gemeentelijke monitor voor ontsluiten van horizontale beleids-en verantwoordingsinformatie

Waarom een gemeentelijke monitor?

Vanuit het programma VISD wordt een gemeentelijke monitor Sociaal Domein ontwikkeld door de VNG in samenwerking met KING en gemeenten. De monitor wordt ontwikkeld vanuit de informatiebehoefte van gemeenten en bevat informatie die gemeenten nodig hebben ten behoeve van de horizontale beleids- en verantwoordingsinformatie. De gemeentelijke beleidsmonitor sociaal domein is per 1 januari 2015 operationeel en zal in de loop van de tijd verder worden doorontwikkeld.

De monitor wordt voor en samen met gemeenten ontwikkeld zodat:

- gemeenten kunnen signaleren en kunnen (bij)sturen, beleid kunnen (her)formuleren;
- het college van B&W de gemeenteraad en burger kan voorzien van verantwoordingsinformatie (horizontale verantwoording);
- gemeenten kunnen leren en verbeteren door prestaties te beoordelen en te vergelijken.

Welke inzichten biedt de gemeentelijke monitor?

De monitor toont gegevens op geaggregeerd niveau (niet te herleiden naar een individu). De monitor bestaat uit vier elementen:

1. *Gebruik in het sociaal domein*: inzicht van het gebruik, stapeling van gebruik, verwijzingen, de samenloop met de Wlz en Zvw en de beweging (verschuiving en uitstroom) in de piramide van zorg en ondersteuning – van zwaar naar basis en inzicht in de kosten.
2. *'Early warning items'*: inzicht in de belangrijkste risicogroepen/voorspellers van zorggebruik en bieden focus waar interventies op gericht moeten worden.
3. *Cliëntervaring en toegankelijkheid*: inzicht van de perceptie van de dienstverlening. Betreft een subjectieve meting. Zowel voor de Wmo als voor de jeugd zijn er landelijke trajecten opgezet om het cliëntervaringsonderzoek te ontwikkelen. Vanuit VISD wordt hierop aangesloten.
4. *Profiel gemeente/wijk/kern*: geeft inzicht in (wijk)kenmerken en de opbouw van de bevolking. Hierdoor is een vergelijking tussen gemeenten mogelijk.

Bovenstaande elementen geven inzicht in de maatschappelijke beoogde effecten: bevorderen zelfredzaamheid en participatie en het voorkomen van eenzaamheid. Deze onderwerpen worden vertaald in objectieve, subjectieve en financiële indicatoren.

Uitgangspunten gemeentelijke monitor sociaal domein

- Eenmalige (beperkte) uitvraag, meervoudig gebruik;
- Waar mogelijk op BSN niveau informatie verzamelen en geaggregeerd en geanonimiseerd ontsluiten. Door informatie op BSN te verzamelen is het mogelijk om inzichten te verkrijgen in o.a. de duur van de ondersteuning, verschuiving, stapeling of samenloop. Tevens is met het BSN geboortedatum, adres/wijk en geslacht beschikbaar. In de gemeentelijke monitor wordt het BSN gevraagd bij maatwerk arrangementen (ook wel 2e lijnsondersteuning: omvat maatwerkarrangementen of individuele voorzieningen die niet vrij toegankelijk zijn en waarvoor een verwijzing nodig is) en niet voor vormen van zorg en/of ondersteuning die vrij toegankelijk zijn.
- Beperkte administratieve lasten: gegevens worden waar mogelijk ontsloten vanuit het primaire proces en/of bestaande statistische informatie van bijvoorbeeld CBS. Bij het ontsluiten vanuit het primaire proces wordt aangesloten op het lokale proces van sturing en bekostiging (en het ontsluiten van management informatie);
- Waar mogelijk wordt aangesloten bij bestaande bronnen, indicatoren en definities;
- Niet alle indicatoren in de gemeentelijke monitor hebben dezelfde frequentie. In overleg met gemeenten wordt de gewenste frequentie bepaald;
- Verschijningsvorm: een rapportage en de mogelijkheid voor gemeenten om data op te vragen op geaggregeerd niveau op [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl). Bekeken wordt of en welke onderwerpen publiekelijk en/of besloten beschikbaar worden gesteld;
- De gemeentelijke monitor is een groeimodel;
- Met het Rijk zijn afspraken gemaakt over de invulling van de verticale verantwoording en hergebruik van informatie: horizontale verantwoording is waar mogelijk leidend.

Verdere proces

- De gegevensset vormt de basis voor de indicatoren die worden geformuleerd en ontsloten in de monitor. Deze indicatoren zijn voor de zomer gereed. Het doel is om tot een beperkte set aan indicatoren te komen die goed in staat zijn om de informatiebehoefte inzichtelijk te maken. Vervolgens worden de indicatoren getoetst op haalbaarheid en betrouwbaarheid.
- In samenwerking met gemeenten wordt een gemeenschappelijke taal ontwikkeld voor de gegevensset en indicatoren. Gestreefd wordt om deze zomer een voorstel voor te leggen aan gemeenten. Bij het formuleren van de gemeenschappelijke taal past ook de vraag welke mate van detailniveau van de gegevenselementen gewenst is (zoals type maatwerkvoorzieningen, cliëntervaring, type verwijzers).
- In juli wordt aan de hand van de gebruikerscriteria opdracht verstrekt aan en afspraken gemaakt met de beheerder van de datawarehouse, zoals afspraken over het tijdig beschikbaar stellen van de kwalitatief goede gegevens.
- De gemeentelijke monitor is een groeimodel, gezamenlijk met gemeenten wordt de monitor doorontwikkeld.

3. Gegevensset gemeentelijke monitor sociaal domein

De gegevensset bestaat uit een basisset (gegevens die elke gemeente verzamelt voor beleidsinformatie) en een facultatieve set (betreft een set van verrijkende statistieken die optioneel verzameld worden).

Onderwerp	Gegevens-elementen	Opmerkingen	Basis/facultatief
Identificatie-gegevens	BSN	Met het BSN is geboortedatum, adres en geslacht ook beschikbaar, evenals een koppeling met de bij het CBS beschikbare informatie. In de gemeentelijke monitor wordt het BSN gevraagd bij maatwerk arrangementen (arrangement of individuele voorziening die niet vrij toegankelijke is en waarvoor een verwijzing nodig is) en niet voor vrij toegankelijke zorg en/of ondersteuning zoals algemene voorzieningen.	Basisset
Gebruik Sociaal Domein	Type maatwerk-arrangement	In overleg met gemeenten wordt het detailniveau van type arrangementen nader uitgewerkt. Dit betreft een gezamenlijk ontwikkeltraject. Voorgesteld wordt om vanaf 2016 een indeling te hanteren die past bij de nieuwe werkelijkheid en de beoogde transformatie en voor 2015 een indeling die past bij het overgangsjaar.	Basisset
	Intensiteit van de ondersteuning	Intensiteit betreft de zwaarte van de ondersteuning. In overleg met gemeenten wordt het detailniveau uitgewerkt.	Facultatief
	Doel of perspectief van de ondersteuning	In overleg met gemeenten wordt het detailniveau uitgewerkt. Vanuit jeugd wordt gesproken over perspectief (bijvoorbeeld stabiliseren crisissituatie, behandelen).	Facultatief
	Begin - en einddatum	Hiermee wordt de duur van de ondersteuning inzichtelijk	Basisset
	Reden beëindiging	In overleg met gemeenten wordt een onderverdeling opgesteld. De reden van beëindiging geeft inzicht in de verschuivingen in de piramide van zorg en ondersteuning.	Facultatief
	Totaal aantal cliënten 1e lijns ondersteuning	Indien beschikbaar. Betreft informatie op gemeente/wijk/kern niveau, en geen informatie op persoonsniveau.	Facultatief
	Instelling	Betreft het type instelling die de maatwerkvoorziening levert.	Basisset
Proces	Type verwijzer	In overleg met gemeenten wordt het detailniveau uitgewerkt (gedacht kan worden aan: gemeente, wijkteam, huisarts, jeugdarts, gecertificeerde jeugdinstantie, medisch specialist, geen verwijzer), indien geregistreerd ook verwijzing zelf	Facultatief
	Datum aanmelding bij instelling	Hiermee worden wachtlijsten inzichtelijk (ten opzichte van begindatum maatwerkarrangement)	Facultatief
Financiën	Euro's per periode maatwerk-arrangementen	In overleg met gemeenten wordt voorgesteld om deze informatie (in elk geval in het eerste jaar) niet te publiceren, maar om te gebruiken als	Facultatief

	Euro's per periode 1e lijns ondersteuning	informatie voor gemeenten onderling om te leren en verbeteren bij vergelijking van resultaten. De indeling maatwerk, 1 ^e lijnsondersteuning en sociale basisvoorzieningen is afkomstig uit de meicirculaire.	
	Euro's per periode sociale basisvoorzieningen		
Cliëntervaring (waar mogelijk op persoonsniveau)	Ervaring toegangsproces	De cliëntervaring is een wettelijke verplichting. De nadere uitwerking betreft een gezamenlijk ontwikkeltraject.	Vooralsnog facultatief, mogelijk later basis vanwege wettelijke verplichting.
	Ervaring naar mate waarin ondersteuning bijdraagt aan de zelfredzaamheid en participatie		
	Ervaren kwaliteit van ondersteuning		

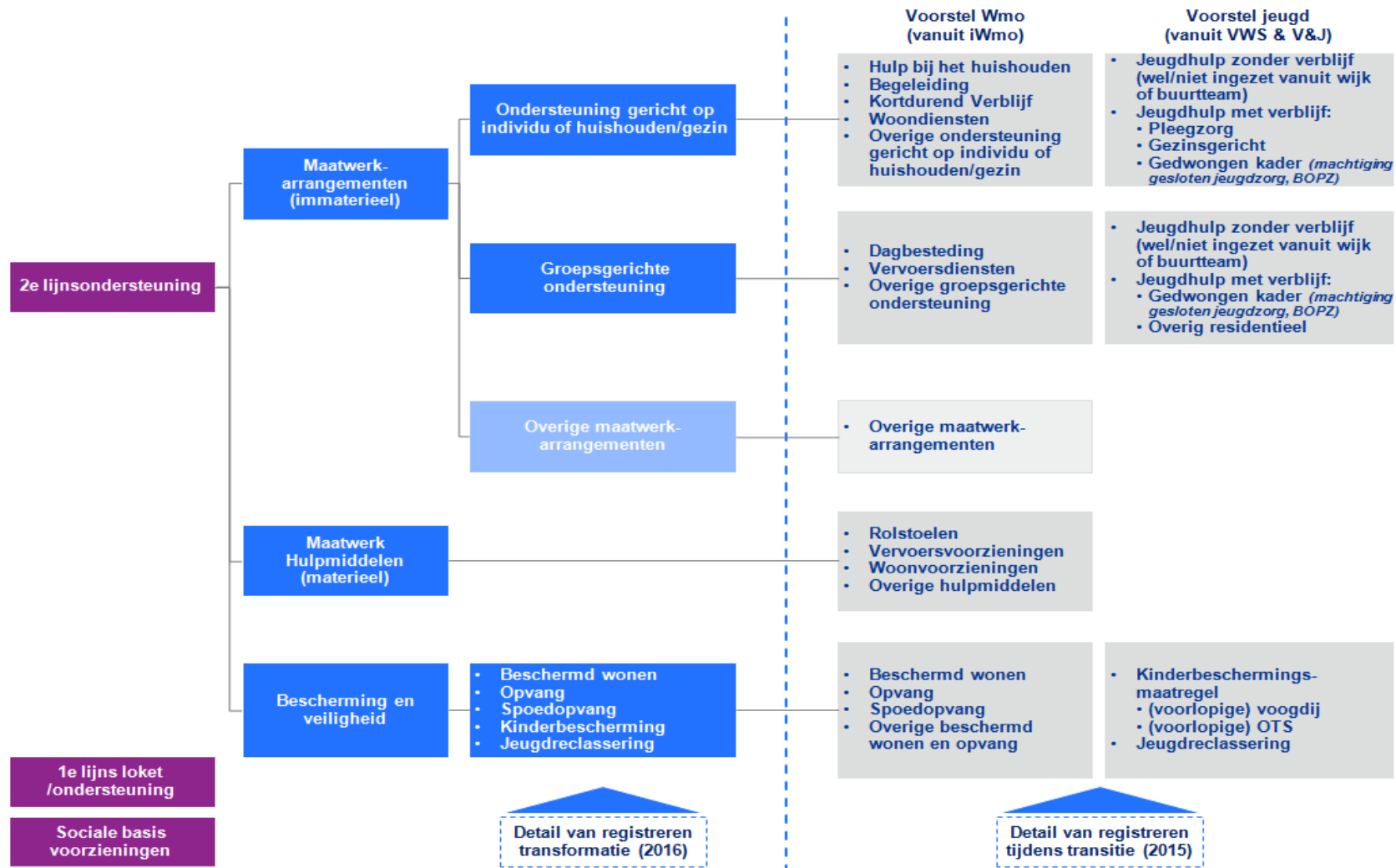
Daarnaast wordt in de gemeentelijke monitor gebruik gemaakt van de volgende gegevens. De gegevens vermeld bij het profiel en de early warning items zijn of komen beschikbaar bij het CBS. Voor de samenloop met de Wet langdurige zorg en de Zorgverzekeringswet, worden momenteel afspraken gemaakt met VWS.

Samenloop Wlz en Zvw (aangeleverd aan CBS door Vektis)	Aantal cliënten per type Wlz-voorziening
	Euro's per periode per type Wlz-voorziening
	Aantal cliënten per type (geïndiceerde) Zvw-voorziening
	Euro's per periode per type (geïndiceerde) Zvw-voorziening
Profiel gemeente of waar mogelijk op wijk/kern niveau (beschikbaar via CBS)	Samenstelling huishouden
	Sociaal economische status: oa inkomensopbouw en opleidingsniveau
	Leefbaarheidsscore
	Eenzaamheidsscore
	Mentale gezondheid ¹
	Fysieke leefomgeving ¹
Sociale leefomgeving ¹	
Early warning items (beschikbaar via CBS)	Registratie aantal meldingen AMHK
	Registratie voortijdig schoolverlaten
	Registratie in aanraking met politie
	Registratie kinderen in armoede
	Registratie type onderwijsvorm
	Registratie type werk of werkzoekende
	Registratie langdurige aandoening, chronische ziekte of multiproblematiek
Registratie jongeren met overgewicht	

¹ GGD GHOR Nederland ontwikkelt een nieuwe monitor die betrekking heeft op de publieke gezondheid en sociale veiligheid. Deze monitor bevat indicatoren die inzicht bieden in de genoemde gegevenselementen. Bij de ontwikkeling wordt samengewerkt en beide monitors worden op elkaar aangesloten.

Nadere toelichting bij type maatwerkvoorzieningen

De komende maanden wordt gezamenlijk met gemeenten gewerkt aan een nadere uitwerking van het detailniveau van het gegevenselement 'type arrangementen'. Voorgesteld wordt om vanaf 2016 een indeling te hanteren die past bij de nieuwe werkelijkheid en de beoogde transformatie en in 2015 een indeling die past bij het overgangsjaar. Hieronder treft u een concept indeling van jeugd en Wmo, exclusief participatiewet. Deze volgt binnenkort.

- Niveau 1 en 2 beschrijven de indeling zoals weergegeven in de meicirculaire. Het eerste niveau betreft de indeling van de piramide van zorg en ondersteuning die door veel gemeenten wordt gehanteerd. Niveau 2 geeft een nadere uitwerking van de verschillende elementen van de 2^e lijnsondersteuning. Niveau 1 en 2 vormen samen de nieuwe indeling van de lv3. Bij het formuleren van de gemeenschappelijke taal is het van belang dat hieraan definities worden gegeven. In grote lijnen kan de volgende indeling worden gebruikt:
 - Sociale basisvoorzieningen: vrij toegankelijke algemene voorzieningen in het sociaal domein, zoals het algemeen maatschappelijk werk of een groepsactiviteit bij ontmoetingscentrum.
 - 1^e lijnsondersteuning: De eerstelijns ondersteuning betreft het wijkteam of eerstelijnsloket met taken als informatieverstrekking, advisering, cliëntondersteuning, keukentafelgesprekken, vroegsignalering en dergelijke.
 - 2^e lijnsondersteuning: omvat maatwerkarrangementen of individuele voorzieningen waarvoor een afzonderlijke verwijzing (van bijvoorbeeld een arts of wijkteam) of beschikking (van een gemeente) nodig is. Op het terrein van werk en inkomen vallen bijvoorbeeld alle bijstand- en inkomensvoorzieningen en de re-integratie- en participatievoorzieningen op grond van de Participatiewet in deze categorie. Deze ondersteuning is dus niet vrij toegankelijk.
 - Bescherming en veiligheid: bevat daarop gerichte voorzieningen zoals opvangvoorzieningen en voorzieningen op het gebied van de jeugdreclassering.
- Niveau 3 geeft inzicht of de ondersteuning individueel of groepsgericht is. De categorie overige maatwerkvoorzieningen is bedoeld voor die gemeenten die hierin geen onderscheid maken. Ook geeft het een nadere detaillering van bescherming en veiligheid.
- De grijze blokken beschrijven het voorstel vanuit de departementen.